

a mély nyomorban szenvedő munkásélet kö-
zül. Majd egy bányába, közmunkára hur-
colt, s a lehetetlen munkaviszonyokra bele-
pusztuló egyetemista fiú fentmaradt nap-
lójának elégtételért kiáltó, lázadó sórait
idézi. Ime, csak két sor mennyire fényt vet
a jugoszláv munkás helyzetére: „A munka
veszélyes, a munkásokra nem fordítanak
semmi gondot. A táplálék förtelmes, nem
adnak sem ruhát, sem gumicsizmát.“ A
munkásosztály harcot folytat és harcra ké-
szül — derül ki Nonev leírásából. Már
1948 nyarán, mikor nyilvánvaló lett az
árulás, hit fűtötte a munkásságot: „A ju-
goszláv nép szívében mélységes szeretet él
a Szovjetunó, a Bolsevik Párt és Sztálin
elvtárs iránt, akit nem téveszthet meg sem-
miféle intrika.“

Titók pártjának összetételét elemzi No-
nev, s egyben Titonak és társainak néhány
évevel előbbi műveleteire ad visszapillantást
— módszeréhez ragaszkodva számos adattal.

Szenvedélyes hangú leleplezését a végső-
kig fokozza: Tito, Rankovics pártjának,

rendőrségnek, az UDB-nek lemeztelenített
képét formázzák meg leírása. Letartóztatá-
sok, tárgyalások hangnemét — közvetítik
gyors egymásutánban pergő képei. Börtön-
ök fullasztó, letaglózó levegőjét árasztják
idézett adatai.

Majd a jugoszláv falvak felé gördül ko-
csija: Éheznek a szegényparasztek, termé-
süket erőszakkal elveszik, vézna kis gyere-
keik a piac hulladékait szedegetik össze —
a szövetkezetekben, sőt az egész faluban
jól csak a kulák él.

Dubrovnikból, a tengerpart kékegű, örök-
tavaszú városából küld néhány leírást a
természeti szépségekből is kirekesztett dol-
gozók helyzetéről.

Képei az első laptól az utolsóig látszólag
egyformán élesek. De — úgy érezzük —
a könyv végefelé az író tollából gyülemlettől
izzóbb, harcra inkább serkentő szavak
buggyannak ki, míg levonja a végső követ-
keztetést: „A türelem guzsalyának utolsó
szála is legombolyodott...“

Holeccka Jolán

Szivünk szerinti törvény

Népszava 1952

A kötet, első pillantásra nézve is, igen jó
képet mutat fiatal költőinkről. Az antológia
második kötete megjelenése óta szinte kéz-
zelfogható a fejlődés. A versgyűjtemény
írásainak vizsgálatából az tűnik ki, hogy
fiataljaink kezdik leküzdeni már a kezdet
nehézségeit, s megindulnak azon az úton,
mely komoly eredmények elérése felé vezet.

A kötet egyik fő erőssége a témabeli vál-
tozatosság. Épülő szocialista hazánk szinte
minden területével foglalkoznak fiatal költő-
ink, — s ami a leglényegesebb, hogy az
építés problémáját a fiatalok szemével né-
zik: nem esnek bele az „öreguras bölcsel-
kedésbe“, nem tagadják le, hogy maguk is
fiatalok, mint ahogy erre az Antológia má-
sodik kötetében még sok példa akadt.

De látszik, hogy fiataljaink megszívlel-
ték Farkas Mihály elvtárs figyelmeztetését
is: a szocialista hazafiság sok-szép, őszinte
megnyilvánulását találhatjuk meg a ver-
sekben. Bihari Sándor így veti fel a haza-
szeretet problémáját:

*Mi az, mit adhatok, s mit adni kell,
hogy hazának mondhassam e földet,
hogy ne cseréljem soha senkivel,
ha viczorogva életére törnek?*

De nem késik a kérdésre a válasz sem:
*Csináld csak, gyúrd a földet. Végtelen
Heggyé tornyozd, ne hadd elveszve kincséit
E föld karjába vonz a szerelem,
s erőt ad majd az érte hullt veríték.*

Igen helyesnek tartom, hogy a fiatalok
többet foglalkoznak a jelen, mint a múlt

problémáival. Természetes, írni kell a múlt gyalázatosságairól és a munkásosztály hősi harcairól az elnyomó rend ellen. De fiatal költőinknek elsősorban a jelen nagy problémáival kell foglalkozniuk — hiszen ebben a világban élnek, ezt ismerik igazán.

A kötet jelentős pozitívumának tartom, hogy ifjú költőink olyan szenvedélyes érdeklődéssel fordulnak a nemzetközi békeharc problémái felé. Eörsi István Beloianisz kivégzéséről ír.

*Holnap kivégzik! — jött a hír,
én nemrég ismerem nevét,
azóta hallom dallamában
a rabok szilaj zihálását,
a szabadság lehetét!*

S a költő izzó gyűlölettel leplezi le az imperialista világ aljasságait!

Kövesi Endre, Nyugat-Németország felé veti tekintetét. Látna, mennyire fontos a világbéke, s az európai nemzetek szempontjából a német nép sorsa. Megmutatják, kik a bűnösök, kik azok, akik nem akarják megmenteni a német népet, hanem éppen a német nép felhasználásával akarják kirobotantani a harmadik világháborút. De a német nép legjobbjai, s az ifjúság rendíthetetlen bátorsággal harcolnak népük jövőjéért, boldogságáért. És ezt a harcot nem lehet terrorral, gumibotokkal megfékezni: erről szól a vers.

Épül szocialista hazánk: új gyárak, városok nőnek ki egyik napról a másikra a földből; — népünk hőssé, igazi emberré nevelődik az építés nagy harcaiban. Parasztágunk is megérti már az új idők szövetkezeti gazdálkodás útjára, hogy közösen dolgozzon a maga, a nép hasznára. Erről szól a kötet harmadik része: „Szébb a munka így csoportban“ címmel. Ebből a részből különösen László Ibolya emelkedik ki verseinek egyéni, közvetlen hangjával. Az újjászülető ember vídamsága, jókedve, derűs életszemlélete és dolgozni akarása tükröződik verseiben:

*Őrséget állnak a suttyó akácok,
földön guggolva sok pipacs-virág,
bóbiskoló vén kútkáva amott.
Ma minden, minden szérünkre vigyáz.*

S a kötet negyedik része az, mely talán a legjobban sikerült. „Szeretek“ — ez a rész címe. A fiatalok igazi költői erényei ebben a részben mutatkoznak meg. Itt találjuk a legkevesebb szemérműt, a legtöbb új, friss hangot, a legszebb képeket is. (Persze ez viszonylag, a kötet többi részéhez, a költők munkásságának egészéhez viszonyítva részint negatívum is.) Talán azt kifogásolhatjuk, hogy a leányköltők közül egyedül csak László Ibolya „mert“ írni a szerelemről.

A Déry-vita hullámai még nem ültek el. A vitának egyik sarkpontja a szerelem kérdése. Már csak ebből a szempontból is jelentősek a ciklus versei. Ha Déry elolvassná az ilyen szerelmes verseket, valószínűleg maga is másképpen látná a kommunista Nagy Júlia és a nagypolgár Farkas Zénó „szerelmének“ problémáját, s így hamarabb rájönne azokra a hibákra, melyeket regényében ezzel kapcsolatosan elkövet.

Összefoglalva az eddig elmondottakat: a kötet egészében határozottan jó képet mutat fiataljaink fejlődéséről. Különösen ki kell emelnünk itt Biharit, Eörsit, Kövesit, Lászlót és Németh Ferencet. Ők azok, akik legtöbbet fejlődtek az Antológia második kötetének megjelenése óta.

De igen tehetségesnek ígérkezik a kötetben eddig még nem szerepelt Danyi Gyula és Sipos István is.

Szécsi Margit mintha lemaradt volna kissé a fejlődésben, az itt megjelenteknél már sokkal jobb verseket is olvastunk tőle. Reméljük, hamarosan kikerül a hullámvölgyből és tehetségéhez méltó műveket fog alkotni.

Reméljük, hogy az Antológia majd megjelenő harmadik kötete további fejlődést fog mutatni, s ez a fejlődés nemcsak egyeseket, hanem a Fiatal Írók Munkaközössége minden tagjára kiterjed.

Papp Zoltán